

Załącznik
do uchwały nr 10/2025
Rady Nadzorczej PFRON
z dnia 15 października 2025 r.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Pilotażowy program „Rehabilitacja 25 plus” (tekst jednolity)

Warszawa 2025

Dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną, w tym z niepełnosprawnościami sprzężonymi, dzięki oddziaływaniom edukacyjnym i rewalidacyjno-wychowawczym przygotowywane są do uczestnictwa w życiu społecznym, a także do podjęcia aktywności zawodowej. Istotnym elementem systemu wsparcia wyżej wymienionych osób są działania realizowane dla nich przez ośrodki rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawcze (OREW), ośrodki rewalidacyjno -wychowawcze (ORW), szkoły specjalne przysposabiające do pracy (SPdP), a także inne placówki edukacyjne działające na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe. Pilotażowy program „Rehabilitacja 25 plus” pozwoli na wypracowanie rozwiązań dotyczących zapewnienia wsparcia w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym, a także w zakresie dotyczącym aktywności zawodowej. Program adresowany jest do wszystkich placówek edukacyjnych działających na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, a jego beneficjentami są absolwenci tych placówek. Beneficjenci programu – niezatrudnione dorosłe osoby z niepełnosprawnością intelektualną, które nie są objęte rehabilitacją społeczną w placówkach dziennej aktywności (np. środowiskowych domach samopomocy czy warsztatach terapii zajęciowej), otrzymają możliwość skorzystania ze wsparcia obejmującego całodzienne usługi opiekuńcze, aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej i społecznej oraz zawodowej. Na podstawie doświadczeń zebranych w ramach pilotażu opracowane i wdrożone zostaną systemowe rozwiązania w zakresie zapewnienia kompleksowego i horyzontalnego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami, o których jest mowa powyżej.

I. Nazwa programu

Pilotażowy program „Rehabilitacja 25 plus”.

II. Definicje pojęć

Ileć w niniejszym dokumencie jest mowa o:

- 1) **absolwencie** – należy przez to rozumieć osobę, która:
 - a) w latach 2016-2025 ukończyła,
bądź
 - b) w okresie dwóch lat szkolnych, o których mowa w rozdziale XI ust. 2 pkt 9-10 programu ukończy realizację obowiązku nauki w OREW, bądź ORW, bądź SPdP, bądź innych placówkach edukacyjnych;
- 2) **monitorowaniu** – należy przez to rozumieć proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat programu w aspekcie finansowym i rzeczowym;
- 3) **OREW** – należy przez to rozumieć ośrodek rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczy działający na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe;

- 4) **ORW** – należy przez to rozumieć ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy działający na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe;
- 5) **innych placówkach edukacyjnych** – należy przez to rozumieć inne niż OREW, ORW i SPdP placówki edukacyjne, w których beneficjent programu realizował obowiązek nauki, działające na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe;
- 6) **osobie z niepełnosprawnością** – należy przez to rozumieć osobę, o której mowa w art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 7) **programie** – należy przez to rozumieć pilotażowy program „Rehabilitacja 25 plus”;
- 8) **PFRON** – należy przez to rozumieć Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- 9) **SPdP** – należy przez to rozumieć szkołę specjalną przysposabiającą do pracy działającą na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe;
- 10) **ustawie o rehabilitacji** – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 11) **wymagalnych zobowiązaniach** – należy przez to rozumieć:
 - a) w odniesieniu do zobowiązań o charakterze cywilnoprawnym – wszystkie bezsporne zobowiązania, których termin płatności dla dłużnika minął, a które nie zostały ani przedawnione ani umorzone,
 - b) w odniesieniu do zobowiązań publicznoprawnych, wynikających z decyzji administracyjnych wydawanych na podstawie przepisów k.p.a. – zobowiązania:
 - wynikające z decyzji ostatecznych, których wykonanie nie zostało wstrzymane z upływem dnia, w którym decyzja stała się ostateczna – w przypadku decyzji, w których nie wskazano terminu płatności,
 - wynikające z decyzji ostatecznych, których wykonanie nie zostało wstrzymane z upływem terminu płatności oznaczonego w decyzji – w przypadku decyzji z oznaczonym terminem płatności,
 - wynikające z decyzji nieostatecznych, którym nadano rygor natychmiastowej wykonalności;
- 12) **wniosku** – należy przez to rozumieć wniosek o przyznanie środków PFRON na sfinansowanie kosztów wsparcia, o którym mowa w rozdziale V programu.

III. Podstawa prawna programu

Podstawą prawną uruchomienia i realizacji programu jest art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

IV. Cel programu

Celem pilotażu jest zebranie doświadczeń służących wypracowaniu rozwiązań zapewniających absolwentom ciągłość oddziaływań terapeutycznych w zakresie utrzymania samodzielności i niezależności w życiu społecznym, a także w zakresie dotyczącym ich aktywności zawodowej.

V. Zakres pomocy udzielanej w ramach programu

1. Przyznane w ramach programu dofinansowanie przeznacza się na świadczenie przez adresata programu wsparcia, które obejmuje między innymi: całodienne usługi opiekuńcze, aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej i społecznej, a także zawodowej. Powyższe dofinansowanie udzielane jest adresatom programu przez Oddziały PFRON ze środków PFRON.
2. Dofinansowanie, o którym mowa w ust. 1 adresat programu zobowiązany jest przeznaczyć w szczególności na:
 - 1) działania na rzecz beneficjentów programu wymienione w ust. 3;
 - 2) wydatki rzeczowe i osobowe związane ze wsparciem udzielanym beneficjentom programu;
 - 3) wydatki związane z bieżącą działalnością OREW, ORW, SPdP, bądź innych placówek edukacyjnych, w zakresie wsparcia udzielanego beneficjentom programu.
3. W ramach świadczonego beneficjentom programu wsparcia zapewnione zostaną, w szczególności:
 - 1) usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne, w tym pomoc w utrzymaniu higieny osobistej;
 - 2) udział w zajęciach usprawniających, terapeutycznych i wspierających ruchowo;
 - 3) udział w zajęciach prowadzonych w ramach kół zainteresowań;
 - 4) pomoc w rozwinięciu i wzmacnianiu aktywności oraz samodzielności życiowej oraz utrzymaniu nabytych wcześniej umiejętności;
 - 5) pomoc psychologiczna, poradnictwo i wsparcie w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych oraz bieżących spraw życia codziennego;
 - 6) działania aktywizujące zawodowo w przypadku absolwentów SPdP;
 - 7) transport.
4. Zakres wsparcia określony w ust. 1 – 3 może zostać rozszerzony przez adresata programu o elementy, które uzna on za konieczne ze względu na indywidualne potrzeby beneficjentów programu i ze względu na zakres prowadzonych działań.

5. Beneficjent programu będzie mógł korzystać ze wsparcia dofinansowanego ze środków programu w okresie dziesięciu lat szkolnych, o których mowa w rozdziale XI. ust. 2 pkt 1-10.
6. Adresat programu, który przystąpi do programu zobowiązany będzie do współpracy z beneficjentem programu oraz jego rodziną w poszukiwaniach placówki, która zapewniłaby wsparcie adekwatne do potrzeb beneficjenta również po upływie okresu wskazanego w ust. 5.
7. Zakres usług świadczonych na rzecz beneficjenta oraz ich wymiar godzinowy ustala adresat programu, przy czym w danym miesiącu każdy beneficjent programu powinien mieć zapewnione minimum 100 godzin wsparcia
8. Rada Nadzorcza upoważnia Zarząd PFRON do podejmowania decyzji w zakresie zmiany minimalnej liczby godzin wsparcia, o której mowa w ust. 7 w trakcie realizacji programu.

VI. Adresaci i beneficjenci programu

1. Adresatami programu są podmioty prowadzące OREW, ORW, SPdP oraz inne placówki edukacyjne, które w ramach realizacji programu będą udzielać wsparcia dla beneficjentów programu, w zakresie wskazanym w rozdziale V programu.
2. Adresat programu, o którym mowa w ust. 1 będący samorządem powiatowym, może wyznaczyć do realizacji programu właściwą jednostkę organizacyjną.
3. Beneficjentami programu są niezatrudnione osoby z niepełnosprawnościami będące absolwentami:
 - 1) OREW bądź ORW w wieku powyżej 25 roku życia, bądź absolwentami SPdP w wieku powyżej 24 roku życia, z niepełnosprawnością intelektualną (w tym sprzężoną z innymi niepełnosprawnościami);
 - 2) innych placówek edukacyjnych w wieku powyżej 25 roku życia:
 - a) z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim (na podstawie art. 127 ust. 18 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe) tzn. te, które w trakcie realizacji obowiązku nauki posiadały orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydane przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradniach specjalistycznych, zgodnie z przepisami w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych i legitymujące się aktualnym orzeczeniem, o którym mowa w art. 1 ustawy o rehabilitacji;
 - b) z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym sprzężoną z innymi niepełnosprawnościami, które nie są objęte rehabilitacją społeczną w placówkach dziennej aktywności (np. środowiskowych domach samopomocy czy warsztatach terapii zajęciowej).

4. W uzasadnionych przypadkach, o ile spełnione są pozostałe warunki wymienione w ust. 3, dopuszcza się możliwość udziału w programie osób z niepełnosprawnościami:
 - 1) będących absolwentami OREW, ORW, bądź innych placówek edukacyjnych w wieku powyżej 24 roku życia, a także osób z niepełnosprawnościami, będących absolwentami SPdP w wieku powyżej 23 roku życia – decyzję w tej sprawie podejmuje adresat programu;
 - 2) będących absolwentami OREW, ORW, bądź innych placówek edukacyjnych w wieku powyżej 20 roku życia do 24 roku życia, a także osób z niepełnosprawnościami będących absolwentami SPdP w wieku powyżej 20 roku życia do 23 roku życia – decyzję w tej sprawie podejmują Pełnomocnicy Zarządu PFRON w Oddziale PFRON na uzasadniony wniosek adresata programu.
5. Adresat programu – podmiot prowadzący:
 - 1) OREW bądź ORW, bądź SPdP może przyjąć każdą osobę spełniającą warunki uczestnictwa w programie – w tym absolwenta innego OREW, ORW lub SPdP, a także innej placówki edukacyjnej;
 - 2) inną placówkę edukacyjną może przyjąć osobę spełniającą warunki uczestnictwa w programie z wyłączeniem absolwentów OREW, ORW, a także SPdP.

VII. Warunki uczestnictwa adresata programu w programie

1. Obowiązki oraz uprawnienia stron określa umowa o realizację programu zawierana pomiędzy adresatem programu a Oddziałem PFRON właściwym terytorialnie ze względu na adres OREW, ORW, SPdP, innej placówki edukacyjnej.
2. Warunkiem uczestnictwa w programie, w tym warunkiem uzyskania pomocy finansowej w ramach programu, jest nieposiadanie przez adresata programu, albo (o ile dotyczy) przez jednostkę organizacyjną samorządu powiatowego, o której mowa w rozdziale VI ust. 2 wymagalnych zobowiązań wobec:
 - 1) PFRON, w tym nieposiadanie zaległości w obowiązkowych wpłatach na PFRON;
 - 2) Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i/lub Urzędu Skarbowego;
 - 3) innych organów i instytucji wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej.

VIII. Tryb postępowania

1. Adresat programu, który wyraża chęć świadczenia wsparcia beneficjentom programu, składa we właściwym terytorialnie ze względu na adres prowadzonego OREW, ORW, SPdP, bądź innej placówki edukacyjnej Oddziale PFRON wniosek o przyznanie środków finansowych na realizację programu.
2. Termin naboru wniosków o przyznanie środków finansowych na realizację programu wyznaczają Procedury realizacji programu.

3. Tryb rozpatrywania i realizacji wniosków, a także system monitorowania i kontroli zawarte są w procedurach realizacji programu. Procedury realizacji programu są integralną częścią programu. PFRON zapewni ich ogólnodostępność.
4. Adresat programu, na terenie swojego działania, organizuje akcję informacyjną dla potencjalnych beneficjentów programu o możliwości uzyskania pomocy w ramach programu.
5. Pracownicy Oddziałów PFRON i adresaci programu, zobowiązani są do udzielania wszelkich informacji dotyczących programu.

IX. Źródła finansowania programu i wysokość udzielanej pomocy

1. Budżet programu tworzony jest ze środków będących w dyspozycji PFRON.
2. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację programu ustalana jest corocznie w planie finansowym PFRON.
3. Zarząd PFRON nie później niż przed ogłoszeniem przez PFRON terminu naboru wniosków o przyznanie środków finansowych na realizację programu, o którym jest mowa w rozdziale VIII ust. 2, odrębną uchwałą określa obowiązującą dla danego roku szkolnego stawkę osobową przypadającą na jednego beneficjenta programu miesięcznie.
4. Stawka osobowa, o której mowa w ust. 3 jest miesięczną kwotą na sfinansowanie kosztów wsparcia udzielanego przez adresata programu, zgodnie z postanowieniami zawartymi w programie i procedurach realizacji programu.
5. Środki przekazywane w ramach programu podlegają rozliczeniu na zasadach opisanych w procedurach realizacji programu.

X. Kontrola i monitoring wydatkowania środków

1. PFRON ma prawo do bieżącej kontroli prawidłowości wydatkowania środków przekazanych w ramach programu.
2. PFRON zastrzega sobie również prawo do przeprowadzenia kontroli w okresie 5 lat po zakończeniu realizacji programu.
3. W czasie realizacji umowy dopuszcza się możliwość przeprowadzania niezapowiedzianych wizyt monitoringowych w siedzibie adresata programu.
4. Szczegółowe zasady monitorowania i kontroli opisane zostaną w procedurach realizacji programu, bądź w umowie o realizację programu.

XI. Zasięg i czas trwania programu

1. Program realizowany jest na terenie całego kraju.

2. Program jest realizowany do dnia 31 grudnia 2028 roku jako pilotaż obejmujący dziesięć lat szkolnych:
 - 1) rok szkolny 2018/2019 trwający od dnia 1 września 2018 roku do dnia 31 sierpnia 2019 roku;
 - 2) rok szkolny 2019/2020 trwający od dnia 1 września 2019 roku do dnia 31 sierpnia 2020 roku;
 - 3) rok szkolny 2020/2021 trwający od dnia 1 września 2020 roku do dnia 31 sierpnia 2021 roku;
 - 4) rok szkolny 2021/2022 trwający od dnia 1 września 2021 roku do dnia 31 sierpnia 2022 roku;
 - 5) rok szkolny 2022/2023 trwający od dnia 1 września 2022 roku do dnia 31 sierpnia 2023 roku;
 - 6) rok szkolny 2023/2024 trwający od dnia 1 września 2023 roku do dnia 31 sierpnia 2024 roku;
 - 7) rok szkolny 2024/2025 trwający od dnia 1 września 2024 roku do dnia 31 sierpnia 2025 roku;
 - 8) rok szkolny 2025/2026 trwający od dnia 1 września 2025 roku do dnia 31 sierpnia 2026 roku.
 - 9) rok szkolny 2026/2027 trwający od dnia 1 września 2026 roku do dnia 31 sierpnia 2027 roku;
 - 10) rok szkolny 2027/2028 trwający od dnia 1 września 2027 roku do dnia 31 sierpnia 2028 roku;
3. Program realizowany jest od dnia podjęcia uchwały przez Radę Nadzorczą PFRON o zatwierdzeniu programu.

XII. Zadania poszczególnych realizatorów programu

1. Zadania Zarządu PFRON obejmują w szczególności:
 - 1) zatwierdzenie procedur realizacji programu;
 - 2) wnoszenie do Rady Nadzorczej PFRON projektów modyfikacji programu;
 - 3) określenie stawki osobowej przypadającej na jednego adresata programu w danym roku realizacji;
 - 4) ustalanie terminów przyjmowania wniosków.
2. Zadania Oddziałów PFRON obejmują w szczególności:
 - 1) prowadzenie naboru wniosków i przekazywanie do Biura PFRON zapotrzebowania na pomoc finansową w ramach programu;

- 2) współpraca z adresatami programu w zakresie realizacji programu, w szczególności:
 - a) przyjmowanie wniosków o przyznanie środków finansowych PFRON na realizację programu,
 - b) zawieranie umów o realizację programu,
 - c) przekazywanie adresatom programów środków finansowych oraz przyjmowanie sprawozdań z realizacji programu,
 - d) bieżące monitorowanie realizacji programu, w tym przeprowadzanie niezapowiedzianych wizyt monitoringowych,
 - e) rozliczanie środków finansowych przekazanych adresatom programu w ramach zawartych umów o realizację programu.
3. Zadania Biura PFRON obejmują w szczególności:
 - 1) zarządzanie i koordynacja realizacji programu;
 - 2) przyznawanie limitów środków finansowych dla Oddziałów PFRON na podstawie zapotrzebowania złożonego przez Oddziały PFRON;
 - 3) monitorowanie realizacji programu;
 - 4) sprawowanie kontroli nad wykorzystaniem środków PFRON przekazywanych na realizację programu.
4. Zadania adresata programu obejmą w szczególności udzielanie wsparcia dla beneficjentów programu, zgodnie z postanowieniami zawartymi w programie i procedurach realizacji programu.